

Bilag 2

De økonomiske vilkår for Københavns Kommune 2024

Indholdsfortegnelse

1. Overordnede rammer for kommunens økonomi	4
1.1 Makroøkonomisk situation.....	4
1.2 Københavns kommunes budgetmodel	4
1.3 Kommunens budgetrammer i 2024	5
1.4 Økonomiske vilkår for kommunerne i 2024.....	5
1.5 Overholdelse af Økonomiaftale	6
1.6 Sanktionslovgivning.....	6
1.7 Ramme til skatteforhøjelse	7
2. Økonomiske målsætninger og overordnet økonomistyring	7
2.1 Rammestyring på udvalgenes budget til serviceudgifter	7
2.2 Råderum	8
2.3 Mål for reel kasse.....	8
2.4 Effektiviserings- og investeringsstrategien.....	8
2.5 Gældsafdrag	8
2.6 Demografibetingede merudgifter	8
2.7 Pulje til at imødegå yderligere nedslidning af veje og broer mv.....	9
2.8 Pulje til strategiske grundkøb.....	10
2.9 Servicebufferpulje	10
2.10 Metro- og klimapuljen.....	10
2.11 Almen boligpuljen	11
2.12 Bevillingsudløb/aktiviteter der bortfalder	11
2.13 Sager henvist til kommende politiske forhandlinger	12
3. Rammer for budgetproces	12
3.1 Bevillingsregler	12
3.2 Pris- og lønfremskrivning	13
3.3 Indkaldelsescirkulæret.....	14
3.4 Indstilling om demografiregulering (demografiindstillingen)	14
3.5 Udvalgenes budgetbidrag og juniindstillingen.....	15
3.6 Korrektioner som indgår i udvalgenes budgetbidrag	16
3.7 Budgetforslaget (augustindstillingen)	16
3.8 Vedtaget budget.....	17
3.9 Den fælleskommunale budgetkoordinering	17
3.10 Tidsplan for behandling af budget 2024	18
4. Need to kategorier og afsættelse af nye driftsbevillinger mv.....	19
4.1 Kategorier	19
4.2 Afsættelse af nye driftsbevillinger i politiske aftaler	20
4.3 Budgetnotatskabelon	21

4.4 Fælles budgetnotathjemmeside for deling af forvaltningernes budgetnotater til budget 2024	22
---	----

1. Overordnede rammer for kommunens økonomi

I dette afsnit præsenteres de overordnede rammer og forudsætninger for kommunens økonomi.

1.1 Makroøkonomisk situation

Verdensøkonomien er i øjeblikket præget af høj inflation. Inflationen har været stigende siden 2021 som følge af højere energipriser, pressede forsyningskæder og høj efterspørgsel. Den høje inflation har øget usikkerheden og reduceret købekraften. I november 2022 vurderes inflationen i Danmark til 9,7 pct. Den Europæiske Centralbank forventer, at inflationen vil aftage i 2023, men forventer fortsat, at inflationen vil være over inflationsmålsætningen på 2 pct. i 2024.

De Økonomiske Råd (DØR) skønner, at BNP vil vokse med 2,3 pct. i 2022, men forventer en nedgang på 0,2 pct. i 2023. Denne afmatning af dansk økonomi skal ses i lyset af dæmpede vækstudsigter for udlandet, høj inflation og højere renter. Nationalbanken deler forventningen til en kommende afmatning af dansk økonomi.

Afmatningen af økonomien forventes også at påvirke arbejdsmarkedet. DØR forventer et fald i beskæftigelsen frem mod udgangen 2023 på cirka 100.000 personer. Nedgangen i beskæftigelsen ventes dog ikke at slå fuldt i gennem på nettoledigheden, hvor der forventes 91.000 nettoledige mod udgangen af 2023. Til sammenligning forventes der cirka 68.000 nettoledige mod udgangen af 2022. Nationalbanken forudser ikke en så kraftig tilbagegang på arbejdsmarkedet, men forventer en gradvis afmatning, men hvor der fortsat er et vist pres på arbejdsmarkedet.

I landsdelen København, der foruden København også tæller Frederiksberg, Dragør og Tårnby, var beskæftigelsen ved udgangen af 3. kvartal 2022 på cirka 506.000 lønmodtagere. Sammenholdt med 4. kvartal 2019, sidste kvartal før pandemien, er antallet af beskæftigede vokset med 31.600 lønmodtagere svarende til en stigning på 6,6 pct. Dette er tilsvarende den generelle udvikling på landsplan.

I København var ledigheden i 3. kvartal 2022 på 3,5 pct. af arbejdsstyrken svarende til 13.300 bruttoledige, mens den på landsplan var 2,6 pct. svarende til 75.900 bruttoledige. Ledigheden er lavere end før pandemien, hvor den i 4. kvartal 2019 var 4,4 pct. svarende til 15.700 bruttoledige og 3,7 pct. svarende til 104.200 bruttoledige for hhv. København og for hele landet.

1.2 Københavns kommunes budgetmodel

Kommunens budget for 2024 udarbejdes inden for fire styringsområder og vedtages af Borgerrepræsentationen den 5. oktober 2023. De fire styringsområder er:

- Service
- Anlæg
- Overførsler mv.
- Finansposter

Service

Kommunernes Landsorganisation (KL) fastsætter sammen med regeringen en definition af kommunernes serviceudgifter ifm. de årlige forhandlinger om kommunernes økonomi. Service omfatter bl.a. administration, dagpasning, folkeskole, specialundervisning, hjemmehjælp, ældrepleje, kultur- og idrætstilbud, miljøopgaver og vejvæsen mv.

Anlæg

Kommunernes anlægsbudget omfatter indtægter og udgifter til nybyggeri og større renoveringsopgaver på f.eks. kommunens bygninger og ejendomme, gårdanlæg og veje samt anlægshandlingsplaner mv.

Overførsler mv.

Overførselsområdet omfatter bl.a. udgifter til forsørgelsesydelse som arbejdsløshedsdagpenge og kontanthjælp, førtidspension og boligstøtte mv. samt dele af den beskæftigelsesrettede indsats, herunder aktivering som ikke er omfattet af KL's definition af serviceudgifter. Herudover indgår øvrige driftsudgifter, der ikke er omfattet af KL's definition af serviceudgifter. Dette gælder bl.a. refusion fra ordningen om særligt dyre enkeltsager og den kommunale medfinansiering af sundhedsvæsenet. Endelig indgår kommunens udgifter til tjenestemænd på forsyningsområdet.

Finansposter

Finansposterne vedrører kommunens indtægter og udgifter fra skatter, tilskud og udligning samt balanceforskydninger. Balanceforskydningerne er f.eks. langsigtede tilgodehavender og langsigtet gæld, kortfristede tilgodehavender og gæld samt likvide aktiver.

1.3 Kommunens budgetrammer i 2024

I 2024 er Københavns Kommunes samlede nettobudget på 47,5 mia. kr. i indkaldescirkulæret for budget 2024, jf. tabel.

Tabel. Københavns Kommunes budgetramme i indkaldescirkulæret for budget 2024

Styringsområde	Mio. kr., 2024 p/l
Serviceudgifter	30.686
Anlægsudgifter	4.774
Overførsler mv.	12.044
Total	47.504

Siden vedtagelsen af budget 2023 er der i Borgerrepræsentationen foretaget en række beslutninger, der påvirker budget 2024 og overslagsårene 2025-2027. Derudover er der en række ændringer til udvalgenes budgetrammer for budget 2024 og frem, som besluttet med denne indstilling. Disse beslutninger er indarbejdet i udvalgenes rammer, jf. bilag 3. I bilag 13 'Korrektioner der besluttet med indkaldescirkulæret for budget 2024' er korrektionernes effekt på budget 2024 opgjort. Øvrige mindre tekniske korrektioner fremgår ligeledes af bilag 13.

1.4 Økonomiske vilkår for kommunerne i 2024

Kommunernes service- og anlægsramme samt en række øvrige vilkår for 2024 fastlægges ifm. aftalen om kommunernes økonomi mellem KL og regeringen for 2024 (økonomiaftalen).

Økonomiaftalen forventes indgået primo juni 2023. I økonomiaftalen for 2023 blev kommunernes serviceramme under ét løftet med 1,25 mia. kr. til at dække den demografiske udvikling. Såfremt der gives et tilsvarende løft til at dække de demografibetingede udgifter i økonomiaftalen for 2024 som i 2023, og Københavns Kommune får sin befolkningsandel, vil det svare til et løft af servicerammen på ca. 132 mio. kr. Det bemærkes, at det på nuværende tidspunkt ikke vides om og hvordan kommunerne får et evt. løft til finansiering af demografiske udgifter.

Bruttoanlægsudgifterne i 2023 blev fastsat til 18,5 mia. kr. med økonomiaftalen for 2023, hvoraf Københavns Kommunes bruttoanlægsudgifter blev fastsat til 3,35 mia. kr. Københavns Kommunes foreløbige budgetterede anlægsudgifter udgør ultimo 2022 i alt 4,7 mia. kr. i 2024 inkl. centrale puljer. Det medfører behov for prioritering af nødvendig kapacitet under en begrænset anlægsramme.

De endelige udgiftsrammer i 2024 på service og anlæg fastlægges med økonomiaftalen for 2024, og efterfølgende afklares Københavns Kommunes andel heraf i den efterfølgende fælleskommunale budgetkoordinering i regi af KL.

1.5 Overholdelse af Økonomiaftale

Københavns Kommune er medlem af KL, og aftalen om kommunernes økonomi mellem KL og regeringen for 2024 (økonomiaftalen) er grundlaget for kommunens budgetlægning i 2024. Københavns Kommune arbejder for, at kommunerne under ét kan overholde økonomiaftalen. Kommunens vedtagne udgifter til service og bruttoanlæg samt skattesatser indgår i KL's koordinering af kommunernes samlede aftaleoverholdelse. Det sker i regi af den såkaldte fælleskommunale budgetkoordinering, som KL koordinerer fra juni til endelig vedtagelse af kommunernes budgetter senest den 15. oktober. Den fælleskommunale budgetkoordinering kan derfor betyde, at Københavns Kommunes budget skal tilpasses efter budgetvedtagelsen den 5. oktober 2023.

1.6 Sanktionslovgivning

Til at understøtte de aftalte økonomiske rammer for kommunerne i økonomiaftalen kan regeringen iværksætte tre forskellige sanktionsmekanismer.

Budgetsanktion

Regeringen har mulighed for at gøre en del af udbetalingen af bloktilskuddet til kommunerne betinget af, om kommunernes budgetlægning afspejler økonomiaftalens forudsatte niveauer. Op til 3 mia. kr. af kommunernes årlige bloktilskud er betinget af, at de samlede budgetterede serviceudgifter ikke overskrider det aftalte niveau, og for kommunernes bruttoanlægsudgifter er op til 1 mia. kr. af bloktilskuddet betinget af aftaleoverholdelse. Sanktionerne er som udgangspunkt kollektive. Det betyder, at overskridelser i andre kommuner kan påvirke Københavns Kommune.

Regnskabssanktion

Hvis de kommunale regnskaber på service viser, at kommunerne under ét har overskredet budgetterne, nedsættes bloktilskuddet tilsvarende. Sammensætningen af nedsættelsen er 40 pct. kollektivt til alle kommuner og 60 pct. individuel for de kommuner, der har overskredet budgettet.

Skattesanktion

Regeringen kan tilbageholde en del af bloktilskuddet svarende til en eventuel samlet skatteforhøjelse for kommunerne set under ét. Såfremt skattestoppet overskrides, vil den enkelte kommune, der hæver skatten, som udgangspunkt blive modregnet 75 pct. af overskridelsen i budgetåret, 50 pct. i år et og to efter budgetåret samt 25 pct. i år tre efter budgetåret. Den

resterende del bliver modregnet i det samlede bloktilskud og finansieres således af alle 98 kommuner.

Kommunerne har samlet set hævet skatterne i 2023 med omkring 336 mio. kr. udover de rammer til skattestigninger og skattereduktioner, der er blev tildelt pba. udligningsreformen. Københavns Kommune har reduceret indkomstkatten fra 23,8 pct. til 23,7 pct., hvilket svarer til en reduktion på 132 mio. kr. Det bemærkes, at regeringen endnu ikke har udmeldt en skattesanktion til kommunerne. Foreløbigt forventes Københavns andel af sanktionen at udgøre 9 mio. kr. i 2023 stigende til 38 mio. kr. årligt i 2027 og frem. De økonomiske konsekvenser er beskrevet nærmere i bilag 3.

1.7 Ramme til skatteforhøjelse

Skattesatserne i indkaldescirkulæret for budget 2024 er uændrede i forhold til 2023.

I forbindelse med udligningsreformen gives der mulighed for en tilpasning af indkomstkatten. Kommuner med tab i udligningsreformen får mulighed for at sætte skatten op svarende til tabet uden at blive sanktioneret. Den individuelle årlige ramme for skattestigning svarer til den årlige indfasning af tabet.

Budget 2024 er sidste gang, hvor Københavns Kommune har mulighed for at hæve satsen svarende til et beløb på 86 mio. kr. Der gøres dog opmærksom på, at skattenedsættelser, hvor der ydes tilskud ikke kan indgå i beregningen af kommunens frit lejde. Københavns Kommune har med budget 2023 foretaget en skattenedsættelse på 132 mio. kr. i 2024 og frem, hvortil der forventes et tilskud på forventet 64,3 mio. Kr. i 2024, faldende til 15,1 mio. kr. fra 2027 og frem. En skatteforhøjelse som følge af kommunens frit lejde vil blive modregnet i tilskuddet til sænkelse af skatten i 2023. Pr. medio januar 2023 udestår den endelige udmøntning af tilskuddet til skattenedsættelse. Det bemærkes, at Københavns Kommunes ramme på 127 mio. kr. i hhv. budget 2021, budget 2022 og budget 2023 ikke blev benyttet.

Økonomiudvalget vil forventeligt i lighed med tidligere år blive forelagt indstilling om at gøre brug af muligheden for at hæve skatten medio august 2023.

2. Økonomiske målsætninger og overordnet økonomistyring

I dette afsnit præsenteres de økonomiske målsætninger og overordnet økonomistyring af kommunens økonomi.

2.1 Rammestyring på udvalgenes budget til serviceudgifter

Hvert udvalg tildeles en serviceudgiftsramme med indkaldescirkulæret, jf. bilag 3. Rammen fastsættes på baggrund af sidste års budget, fremskrivning til årets pris- og lønniveau og tilpasses med allerede vedtagne politiske beslutninger. Inden for rammen kan udvalgene budgetlægge inden for de lovkrav og politiske beslutninger i Borgerrepræsentationen, der gør sig gældende på deres område. Serviceudgiftsrammen kan kun ændres ved politiske beslutninger i Økonomiudvalget og Borgerrepræsentationen i løbet af året. Rammestyring betyder, at et merforbrug på et område skal dækkes af kompenserende handlinger inden for udvalgets ramme.

Udgifter til ukrainske fordrevne forventes ikke at indgå i kommunernes serviceramme i budget 2024, tilsvarende i budget 2023. Der vil blive taget stilling til håndtering af merudgifter, når håndteringen og kompensationen kendes.

2.2 Råderum

Det finansielle råderum til budgetforhandlingerne beregnes som balancen (forskellen mellem udgifter og indtægter) i budgetåret samt en andel af balancen i de tre overslagsår.

2.3 Mål for reel kasse

Det er en forudsætning at have en robust kassebeholdning for, at kommunen kan reagere, hvis der indtræffer uforudsete hændelser med økonomiske konsekvenser. Københavns Kommune har derfor en målsætning om, at kommunens reelle kasse skal udgøre 700 mio. kr. Den reelle kasse er den del af likviditeten, som ikke er disponeret. Såfremt den reelle kasse overstiger 700 mio. kr., er der mulighed for, at midlerne kan indgå som finansiering ifm. forhandlingerne om budget og overførselssag.

2.4 Effektiviserings- og investeringsstrategien

Kommunens effektiviserings- og investeringsstrategi skal være med til at opretholde og videreudvikle serviceniveauet i Københavns Kommune. Effektiviseringsmåltallet sikrer råderum under servicerammen til at medfinansiere kommunens demografibetingede udgifter og need to sager mv., herunder skæv DUT. Det samlede effektiviseringsmåltal for 2024 fastsættes med afsæt i de fire modeller, der beskrives i indstillingen og bilag 4.

Investeringsstrategien understøtter en løbende omstilling og bedre indretning af kommunens service, f.eks. med anvendelse af nye teknologier, energiforbedringer, forebyggende indsatser og bedre arbejdstilrettelæggelser. Det blev med indkaldelsescirkulæret for budget 2023 besluttet, at effektiviseringsmåltallet som udgangspunkt skal indfries gennem investeringscases på tværs af fagudvalgene for at sikre investeringer i omstillingen af kommunens service, og at effektiviseringer fra tværgående initiativer skal bidrage med effektiviseringer på minimum 80 mio. kr. fremadrettet. Der følges op på målsætningerne og effektiviserings- og investeringsstrategien i bilag 4 og 5.

2.5 Gældsafdrag

Københavns Kommune har over en længere årrække aktivt nedbragt kommunens langfristede gæld ved at prioritere afdrag på kommunens lån i budgetterne. Lavere gæld medfører en mere robust økonomi og giver større handlefrihed. Kommunen har en målsætning om at afdrage på den skattefinansierede langfristede gæld med 79,8 mio. kr. om året i perioden 2023-2031, hvorefter gælden vil være afdraget ultimo 2031, som blev besluttet ifm. håndteringen af den ændrede ferielov i 2020. Med udgangen af 2021 udgør kommunens langfristede gæld 2.675 mio. kr., hvoraf 800 mio. kr. er skattefinansieret.

2.6 Demografibetingede merudgifter

Københavns Kommunes befolkningsvækst vil ifølge befolkningsprognosen fortsætte de kommende år. I befolkningsprognosen fra februar 2022 var der en forventning om, at der i de næste fire år ville være en årlig befolkningsvækst på gennemsnitligt ca. 7.000 nye borgere pr. år, jf. tabel. Den nye befolkningsprognose vil foreligge ultimo februar/primus marts 2023.

Tabel. Forventet udvikling i folketal i Københavns Kommune

Antal	2023	2024	2025	2026	2027
0-2 år	25.870	26.562	27.236	28.022	28.797
3-5 år	19.600	19.351	19.656	19.877	20.397
6-16 år	60.584	60.762	60.623	60.475	60.123
17-64 år	477.089	482.827	487.985	492.436	496.368
65-79 år	54.527	54.954	55.363	55.881	56.423
80+ år	14.478	15.307	16.214	17.240	18.300
Total	652.148	659.763	667.077	673.931	680.408

Kilde: Københavns Kommunes egen befolkningsprognose 2022.

De nye indbyggere indebærer et øget udgiftspres til bl.a. børnepasning, handicap-, folkeskole- og ældreområdet. På baggrund af befolkningsprognosen fra februar 2022 er forvaltningernes budgetrammer for 2024 forhøjet med i alt 168,4 mio. kr. i 2024 i forhold til vedtaget budget 2023, jf. tabel.

Tabel. Demografibetingede merudgifter i forhold til vedtaget budget 2023

Mio. kr., 2024 p/l	2024	2025	2026	2027
Børne- og Ungdomsudvalget	52,4	122,8	210	324,4
Sundheds- og Omsorgsudvalget	75,1	159	249,7	345,8
Socialudvalget	40,9	79,7	116,5	151,3
Total	168,4	361,5	576,2	821,5

Anm.: Årlige varige merudgifter.

Demografitilpasningen af udvalgenes budgetter vil blive opdateret med befolkningsprognosen for 2023 i indstillingen 'demografiregulering 2023 og budgetårene 2024-2027', som forelægges Økonomiudvalget 25. april 2023.

I befolkningsudviklingen i 2022 var der forudsat en vækst i Københavns Kommune med ca. 6.700 flere københavnere i 2022. Det er ca. 1.000 personer færre end forventet med befolkningsprognosen pr. februar 2022. Der er en forskydning mellem aldersgrupper med en væsentlig lavere befolkningsudvikling blandt de 0-5-årige. Det medfører en forventelig efterregulering af budget 2023 på ca. 70-90 mio. kr. i mindreudgifter, hvilket sætter sig i 2024 og frem og frigiver servicemåltal og finansiering. Det bemærkes, at efterreguleringen opgøres endeligt med ny prognose pr. februar/marts 2023, og tallene vil forventeligt ændre sig på den baggrund.

2.7 Pulje til at imødegå yderligere nedslidning af veje og broer mv.

I lighed med tidligere år indstilles det, at der afsættes en central pulje under Økonomiudvalget til at imødegå yderligere nedslidning af veje og broer mv. på 174,9 mio. kr. Der afsættes ikke anlægsmåltal til puljen i 2024, idet midlerne placeres på anlægsrammen i 2027. Niveautet for puljen i 2024 svarer til niveauet i budget 2023 fremskrevet til 2024 p/l. Puljen finansieres af råderummet i budget 2024. Puljen kan udmøntes til Teknik- og Miljøudvalget i forbindelse med forhandlingerne om budget 2024 pba. oplæg fra Teknik- og Miljøforvaltningen. Såfremt

midlerne skal fremrykkes, skal der anvises anlægsmåltal hertil ifm. forhandlingerne om budget 2024.

2.8 Pulje til strategiske grundkøb

I lighed med tidligere år er der behov for at afsætte en pulje til demografibetingede og strategiske opkøb af grunde og byggerettigheder for at kunne erhverve arealer til kommunale funktioner i rette tid og til en rimelig pris. Der forventes på nuværende tidspunkt behov for grundkøb på omkring 1,7 mia. kr. i perioden 2024 til 2030. Med udgangspunkt i de forventede grundkøb frem til 2030 vurderes det, at puljen kan reduceres til 225 mio. kr. årligt fra budget 2024 mod niveauet på 350 mio. kr. i de seneste år. Puljen udmøntes løbende af Borgerrepræsentationen. Nedenstående tabel viser et overblik over grundkøbspuljens bevægelser frem mod 2030 ved afsættelse af 225 mio. kr. årligt.

Tabel. Grundkøbspuljen frem mod 2030 ved et årligt bevillingsniveau på 225 mio. kr.

Mio. kr., 2024 p/l	2024-2025	2026-2030
Udisponerede midler i puljen primo perioden	179	41
Nye bevillinger til grundkøbspuljen (225 mio. kr. årligt)	450	1.125
Forventede grundkøb*	-588	-1.141
Udisponerede midler i puljen ultimo perioden	41	25

*) Grundkøb er inkl. afledte omkostninger på hhv. 12 og 28 mio. kr. i perioderne. Afledte omkostninger indeholder bl.a. screeninger og tinglysning af grundene.

Der er på nuværende tidspunkt 737 mio. kr. i tidligere afsatte midler til grundkøb. Primo 2024 forventes puljen at udgøre 179 mio. kr., idet der i 2023 forventes besluttede grundkøb for 558 mio. kr. bl.a. som følge af en række grundkøb i byudviklingsområderne Bådehavnsgade og Jernbanebyen. Der er dog væsentlig tidsmæssig og økonomisk usikkerhed forbundet med de enkelte grundkøb.

Økonomiforvaltningen vil fremadrettet ifm. indkaldelsescirkulæret vurdere behovet for at justere niveauet for grundkøbspuljen.

2.9 Servicebufferpulje

Borgerrepræsentationen har besluttet, at de decentrale institutioner skal have mulighed for at overføre eventuel opsparing mellem årene, samt at der er overførselsadgang for kontraktligt forpligtede projekter og eksternt finansierede projekter på service. Der er derfor i lighed med tidligere år behov for at afsætte en servicemåltalspulje til at dække forventede overførsler fra budget 2023 til 2024. Puljen anbefales på nuværende tidspunkt at udgøre 120 mio. kr. Økonomiforvaltningen vil i samarbejde med Økonomikredsen drøfte mulige forslag til tilpasning af servicebufferpuljen, puljen til uforudsete udgifter på service samt drøfte yderligere tiltag til at understøtte, at regnskabsresultatet ikke afviger væsentligt fra budgettet. Der afrapporteres til Økonomiudvalget ifm. juniindstillingen for budget 2024.

2.10 Metro- og klimapuljen

Med budgetaftale 2020 blev oprettet en Metro- og klimapulje for at reservere midler til finansieringsbidrag til kommende metroforbindelser og klimatiltag, der fortrænger CO₂ på 190,4 mio. kr. Med budgetaftale 2022 blev der reserveret 219,3 mio. kr. og med overførselssagen 2021/2022 blev der reserveret yderligere 43,4 mio. kr. Senest blev der med budgetaftale 2023

udmøntet 161,1 mio. kr. fra puljen til at finansiere CO₂-reducerende klimainitiativer. Efter budgetaftale 2023 er der 292,0 mio. kr. tilbage i puljen. Puljen kan justeres ifm. budget 2024.

2.11 Almen boligpuljen

Der er i perioden 2011-2022 bevilget 1,7 mia. kr. i grundkapital til at give grundkapitallån til opførelse af almene boliger. Af disse midler er der reserveret 1,06 mia. kr. til konkrete projekter, herunder de projekter, der har fået lånene udbetalt. Endvidere er der reserveret 502 mio. kr. til almene boliger, der er stillet krav om i bekendtgjorte lokalplaner inklusiv de lokalplaner, der fortsat er i proces, men forventes bekendtgjort i år. Når der er disponeret på disse midler, rester der 95 mio. kr. i budgetrammerne til endnu ikke planlagte projekter eller reserveret til kendte kommende lokalplaner.

2.12 Bevillingsudløb/aktiviteter der bortfalder

Ved de årlige budgetforhandlinger ydes en række bevillinger til nye aktiviteter for en afgrænset periode. Det betyder, at Borgerrepræsentationen får mulighed for at tage fornyet stilling til tidligere politiske prioriteringer. Bevillingsudløb defineres som midlertidige driftsbevillinger, der er afsat i forbindelse med en politiske aftale (budgetaftale eller aftale i forbindelse med overførselssagen). Driftsbevillinger, der entydigt har karakter af engangsudgift optages ikke på listen. Det kan f.eks. være driftsudgifter til afholdelse af en specifik event, som ikke gentages, en analyse/rapport eller fysiske anlæg, jf. afsnit 4.2.

Til forhandlingerne om budget 2024 vil bevillingsudløb indgå som en selvstændig kategorisering af budgetnotater, jf. afsnit 4.1. Det indstilles med indkaldescirkulæret for budget 2024, at udvalgene skal tage aktiv stilling til om, hvorvidt bevillingsudløbene skal genbevilges i udvalget, eller om bevillingsudløbene er relevante at videreføre eller om disse kan udgå samt om bevillingsudløbene kan være en specifik udfordring.

Bevillingsudløb på styringsområderne service, anlæg og overførsler mv. indgår i opgørelsen af bevillingsudløb.

Økonomiforvaltningen har i samarbejde med forvaltningerne identificeret bevillinger, der udløber i 2024 for 297,5 mio. kr. på service, 0,5 mio. kr. på anlæg og 12,2 mio. kr. på overførsler mv. Forvaltningerne har vurderet, at bevillingsudløb svarende til 6,4 mio. kr. ikke er relevante at videreføre. Herefter rester der bevillingsudløb for i alt 303,9 mio. kr., jf. tabel. En oversigt over de enkelte bevillingsudløb i 2024 fremgår af bilag 8. Oversigten har været i høring i forvaltningerne.

Tabel. Bevillinger der udløber fordelt på udvalg

1.000 kr., 2024 p/l	Bevillinger der udløber	Det er af fagforvaltningen vurderet, at bevillingen ikke er relevant at videreføre	Bevillingsudløb ekskl. videreført og vurderet ikke relevant at videreføre
Service	297.527	6.387	291.141
Anlæg	509	-	509
Overførsler mv.	12.216	-	12.216

I alt	310.252	6.387	303.865
-------	---------	-------	---------

Oversigten med bevillingsudløb opdateres i forbindelse med juniindstillingen for budget 2024, hvor eventuelle bevillingsudløb fra overførselssagen 2022/2023 indarbejdes, og hvor udvalgene har haft mulighed for at vurdere samt videreføre bevillingsudløb i forbindelse med behandlingen af budgetbidragene. Forvaltningerne skal fremover ud for hvert bevillingsudløb ligeledes angive, hvorvidt udløbet allerede er blevet genbevilget 2 eller flere gange.

2.13 Sager henvist til kommende politiske forhandlinger

I tidligere budgetaftaler og overførselssager samt i indstillinger behandlet af Økonomiudvalget og Borgerrepræsentationen er det besluttet, at en række sager skal indgå i overførselssagen 2022/2023, budgetforhandlingerne for 2024 eller senere politiske forhandlinger. I bilag 9 er der vedlagt en oversigt over relevante sager. Oversigten er opdelt i anlægsbevillinger til planlægningsbevillinger mv. og hensigtserklæringer. Sager håndteret med budget 2023 fremgår sidst i bilag 9. Oversigten har været i høring i forvaltningerne.

Der gives en fornyet status på sager henvist til kommende forhandlinger i juniindstillingen for budget 2024, og hvor eventuelt nye sager henvist fra overførselssagen 2022/2022 vil blive indarbejdet.

3. Rammer for budgetproces

I dette afsnit præsenteres processen for kommunens budgetlægning for 2024.

3.1 Bevillingsregler

Københavns Kommunes gældende bevillingsregler er vedtaget af Borgerrepræsentationen den 6. oktober 2022 med vedtagelsen af budget 2023. Bevillingsreglerne er senest ændret i 2019 og godkendt af Borgerrepræsentationen den 21. november 2019 jf. [Opdatering af Københavns Kommunes bevillingsregler | Københavns Kommunes hjemmeside \(kk.dk\)](#).

I udarbejdelsen af budgetbidrag skal udvalgene overholde rammen for hvert af de tre styringsområder:

- Service
- Anlæg
- Overførsler mv.

Udvalgene skal fordele midlerne på hvert styringsområde på bevillinger. Hvis et udvalg ønsker en anden opdeling af bevillinger end i 2023, skal Økonomiforvaltningen kontaktes. Af nedenstående tabel fremgår en overordnet gengivelse af kommunens regler for bevillingsbindinger.

Tabel. Bevillingsregler

Styringsområde	Ændringer som fagudvalg kan beslutte	Ændringer som skal godkendes af Økonomiudvalget/Borgerrepræsentationen
Service	Fagudvalget og forvaltning kan selv beslutte omflytninger inden for en bevilling	ØU/BR skal altid godkende omflytninger mellem bevillinger. Der kan ikke gives tillægsbevillinger til service uden tilhørende servicemåltal.

		Driftsbevillinger gives som en årlig nettobevilling, dog skal væsentlige ændringer af forudsætningerne for en bevilling godkendes af ØU/BR, herunder væsentlige ændringer af bevillingen opgjort brutto
Overførsler mv.	Fagudvalget og forvaltning kan selv beslutte omflytninger inden for en bevilling	ØU/BR skal altid godkende omflytninger mellem bevillinger
		Der kan som udgangspunkt ikke foretages omflytning af midler fra overførsler mv. til service og anlæg, idet der gælder særlige regler for overførselsadgangen på området
Anlæg		Omflytning mellem anlæg og drift skal godkendes af ØU/BR
		ØU/BR skal godkende omflytninger mellem udvalg
		Anlægsbevillinger gives altid som bruttobevillinger
		ØU/BR skal give en særskilt anlægsbevilling til anlægsprojekter
Finansposter		ØU/BR skal altid godkende omflytninger mellem øvrige bevillinger og finansposter

Der er en høj grad af decentralisering i bevillingsniveauet i kommunen, som skal sikre muligheden for at prioritere inden for de enkelte bevillinger, dog med de bindinger, der følger af kommunens budgetmodel, jf. bevillingsreglerne.

3.2 Pris- og lønfremskrivning

Den indarbejdede pris- og lønfremskrivning i budget 2024 bygger på de aftalte skøn i økonomiaftalen for 2023, jf. tabel.

Tabel. Skøn for pris- og lønfremskrivning og satsreguleringsprocent i budget 2024

Budget 2024	Pris	Løn	Sammenvejet p/l	Anlægs p/l	Satsregulering	Satsregulering inkl. afdæmpet regulering	Regional p/l
Pct.	1,86	3,6	3,1	1,7	2,7	2,7	2,5

Satser for fremskrivning for overslagsårene findes på Økonomiportalen: [Økonomiportalen - p/l skøn](#). Pris- og lønsskøn samt anlægs p/l anvendes til at fremskrive hhv. serviceudgifterne og anlægsudgifterne fra vedtaget budget 2023 samt korrektioner for Borgerrepræsentationens møder fra den 13. oktober til 15. december 2022 samt interne omplaceringer.

Satsreguleringsprocenten skal anvendes ved budgettering af de efterspørgselsstyrede overførsler. Der skal dog ved budgetteringen tages højde for, at visse ydelser er omfattet af reglerne om afdæmpet satsreguleringsprocent.

Regionernes p/l (ekskl. medicin) anvendes til at fremskrive udgifterne til kommunal medfinansiering af sundhedsvæsenet.

Proces for ændring af pris- og lønfremskrivningen

Økonomiforvaltningen følger løbende KL's skøn for pris- og lønudviklingen. Hvis der foretages væsentlige ændringer i pris- og lønskønnet for indeværende år primo 2023, vil Økonomiforvaltningen opgøre konsekvenserne af ændringerne ifm. udsendelsen af rammerne for første budgetbidrag den 20. marts 2023.

Det endelige skøn for pris- og lønudviklingen i 2024 og frem fastlægges med økonomaftalen for 2024, hvorefter Økonomiforvaltningen indarbejder skønnene i udvalgenes budgetrammer.

3.3 Indkaldelsescirkulæret

Med indkaldelsescirkulæret fastsættes rammer og tidsplan for arbejdet med Københavns Kommunes budgetproces.

Ved behandlingen af indkaldelsescirkulæret skal Økonomiudvalget bl.a. beslutte årets effektiviseringsniveau til videre behandling i fagudvalgene, træffe beslutning om model for styring af bruttoanlæg i det kommende budgetår samt tage stilling til definitioner for need to kategorierne mv.

Det kommende års budget tager udgangspunkt i vedtaget budget, som justeres for pris- og lønudviklingen, vedtagne politiske beslutninger, indarbejdelse af en række puljer til senere udmøntning og eventuelt opdaterede skøn for tidligere vedtagne beslutninger af økonomisk karakter, jf. boks.

Tabel. Fra vedtaget budget 2023 til indkaldelsescirkulæret for budget 2024

Indkaldelsescirkulæret for budget 2024

Vedtaget budget 2023

- + Pris- og lønfremskrivning/satsregulering
- + Tidligere beslutninger godkendt i Økonomiudvalget og Borgerrepræsentationen med betydning for budget 2024
- + Opdaterede skøn med indkaldelsescirkulæret
- + Beslutninger i indkaldelsescirkulæret

= Budget 2024 ved indkaldelsescirkulæret 2024

Budgettet ved indkaldelsescirkulæret for 2024 vil blive ændret som følge af eventuelle beslutninger fra Borgerrepræsentationen herunder indstilling om demografiregulering samt af en række sager frem mod budgetforslag 2024, jf. følgende afsnit.

3.4 Indstilling om demografiregulering (demografiindstillingen)

Demografiindstillingen er baseret på en opdateret befolkningsprognose, som foreligger ultimo februar, og som fastholder serviceniveauet på en række ydelser i Børne- og Ungdomsudvalget, Sundheds- og Omsorgsudvalget og Socialudvalget. På baggrund af den nye

befolkningsprognose og den eksisterende demografimodel foretages en efterregulering af de økonomiske konsekvenser i indeværende år samt regulering af de økonomiske konsekvenser i budgetåret og overslagsårene. Indstillingen forelægges Økonomiudvalget i 25. april 2023. De økonomiske konsekvenser af den eksisterende demografimodel for budgetåret indarbejdes i fagudvalgenes budgettrammer og kan derved indgå i fagudvalgenes behandling af budgetforslaget forud for oversendelse til Økonomiudvalget ifm. juniindstillingen for det kommende års budget.

3.5 Udvalgenes budgetbidrag og juniindstillingen

På baggrund af de udmeldte budgettrammer og effektiviseringsmåltal mv. besluttet med indkaldelsescirkulæret for budget 2024 skal udvalgene behandle udvalgets budgetbidrag. Centralt for udvalgenes budgetbidrag er, at alle fagudvalg forud for juniindstillingen for budget 2024 med frist 2. maj 2023 har udvalgsbehandlet:

- Udvalgsafsnit til budgetbidraget indeholdende beskrivelse af udvalgets opgaver, samlede ramme, udfordringer i de kommende år og interne omprioriteringer
- Udvalgets bevillingsoversigt og bevillingstabeller
- Udvalgets omplaceringer mellem bevillinger på service
- Håndtering af udvalgets effektiviseringsmåltal, som udgangspunkt gennem investeringscases samt behandlet effektiviseringsforslag
- Håndtering af udvalgets bevillingsudløb
- Udvalgets takster
- Opfølgning på alle igangværende investerings- og innovationsforslag fra 2018 og frem

Med Økonomiudvalgets beslutning om øget ejerskab i fagudvalg til tværgående effektiviseringer, jf. juniindstillingen og augustindstilling for budget 2023, er processen for godkendelse af tværgående investeringsforslag opdateret. Som følge heraf skal relevante fagudvalg drøfte tværgående investeringsforslag forud for godkendelse i Økonomiudvalget, hvilket kan ske ifm. 1. behandling af budgetbidragene for forslag der indgår i udmøntningen til overførselssagen, og i juni/august for forslag der indgår i udmøntningen til budget 2024. Tværgående investeringsforslag er investeringsforslag på tværs af minimum tre forvaltninger. Pipeline for tværgående investeringsforslag kan ligeledes forelægges fagudvalgene til orientering

Af budgetaftalen 2023 fremgår det, at hvert udvalg ifm. 2. behandling af budgetbidragene for 2024 tager stilling til, hvorvidt midlertidige driftsbevillinger, der udløber i 2024, skal indarbejdes i udvalgets faste ramme. Det indstilles med indkaldelsescirkulæret for budget 2024, at udvalgene endvidere skal tage aktiv stilling til om, hvorvidt bevillingsudløbene skal genbevilges i udvalget, eller om bevillingsudløbene er relevante at videreføre eller om disse kan udgå. Der gives på den baggrund en fornyet status på bevillingsudløb i juniindstillingen for budget 2024.

Derudover skal fagudvalgene drøfte fælles udfordringer og prioriteringer ifm. behandlingen af budgetbidraget. De udvalgsgodkendte budgetbidrag fremsendes til Økonomiforvaltningen senest den 2. maj 2023.

Med 'Redegørelse for udvalgenes budgetbidrag til budgetforslaget' (juniindstillingen) forelægges Økonomiudvalget opdateret skøn for det kommende års budget samt udvalgenes indberettede budgetbidrag. Juniindstillingen er dermed en samlet redegørelse for ovenstående bidrag, en samlet status på investeringspuljerne og opfølgning på tværgående

investeringsforslag. Budgettet vil blive sendt i høring hos relevante høringsparter i forbindelse med juniindstillingen. Det drejer sig om lokaludvalgene, Ældrerådet, Handicaprådet, Udsatterrådet, Frivilligerådet, Dialogforum og Ungerådet. Evt. høringssvar fremsendes til Borgerrepræsentationens medlemmer.

3.6 Korrektioner som indgår i udvalgenes budgetbidrag

For at sikre en ens praksis skal udvalgene medtage alle de korrektioner, der er vedtaget af Borgerrepræsentationen til og med den 2. marts 2023 i budgetbidraget for budget 2024. I indkaldelsescirkulæret for budget 2024 er der desuden følgende sager, der kan medtages i de opdaterede budgettrammer i marts 2023, som ligger til grund for udvalgenes endelige budgetbidrag:

- Evt. ændringer på fællesordningerne som følge af regnskab 2023, herunder forsikringsordningen, barselsfonden og arbejdsskadefonden.
- Demografiregulering på områder under Børne- og Ungdomsudvalget, Sundheds- og Omsorgsudvalget og Socialudvalget pba. ny befolkningsprognose i marts 2023. Indstillingen vedrørende demografireguleringen forelægges Økonomiudvalget til behandling den 25. april 2023.

Hertil indarbejdes nedenstående i udvalgenes budgettrammer i marts 2023 pba. indkaldelsescirkulæret for budget 2024 (med forbehold for Økonomiudvalgets behandling):

- Forvaltningernes evt. overskydende stigende profiler ifm. effektiviseringsstrategien.
- Evt. korrektioner til forvaltningernes effektiviseringer, som følge af udskudte investeringscases under Økonomiudvalget.

Økonomiforvaltningen vil den 20. marts udsende korrigerede budgettrammer, som forvaltningerne skal anvende til at udarbejde budgetbidraget.

3.7 Budgetforslaget (augustindstillingen)

Med den forventede aftale om kommunernes økonomi mellem regeringen og KL i juni fastsættes de overordnede rammer på service, anlæg og skatter mv. Som følge af aftalen opdateres kommunens budget med bl.a. pris- og lønskøn, DUT-regulering og øvrige elementer i aftalen. Efterfølgende offentliggør Indenrigs- og Sundhedsministeriet kommunernes statsgaranterede beskatningsgrundlag samt tilskuds- og udligningsbeløb for budgetåret, som kan medføre væsentlige ændringer af kommunens indtægtsside. De overordnede rammers betydning for kommunen og ændringerne på indtægtssiden vil indgå i budgetforslaget (augustindstillingen), som forelægges Økonomiudvalget til førstebehandling i forbindelse med Økonomiudvalgets budgetseminar den 23. august 2023 og Borgerrepræsentationen den 31. august 2023.

Tilsvarende juniindstillingen vil budgetforslaget blive sendt i høring hos relevante høringsparter mhp. opdatering af høringssvar. Det drejer sig om lokaludvalgene, Ældrerådet, Handicaprådet, Udsatterrådet, Frivilligerådet, Dialogforum og Ungerådet. Evt. høringssvar fremsendes til Borgerrepræsentationens medlemmer og vil blive lagt på budgetnotatsitet.

Ændringer mellem indkaldelsescirkulæret og budgetforslaget for 2024 inkl. demografiindstillingen og juniindstillingen fremgår af nedenstående boks.

Tabel. Fra indkaldelsescirkulæret til budgetforslag 2024

Budgetforslag 2024

Budget 2024 ved indkaldescirkulæret for 2024

- + Beslutninger i Borgerrepræsentationen og Økonomiudvalget
- + Regulerede budgettrammer som følge af ny befolkningsprognose (demografiindstillingen)
- + Opdaterede skøn på overførsler samt fagudvalgenes budgetlægning (juniindstillingen)
- + 1. og 2. anlægsoversigt
- + Aftale om kommunernes økonomi for 2024 mellem KL og regeringen
- + Opdaterede pris- og lønsskøn
- + Reguleringer som følge af lov- og cirkulærepragrammet (DUT)
- + Opdaterede indtægter fra skatter, tilskud og udligning pba. Indenrigs- og Sundhedsministeriets udmelding til kommunerne
- + Øvrige opdaterede skøn på overførsler mv.

= Budgetforslag 2024

3.8 Vedtaget budget

Borgerrepræsentationens førstebehandling af budgetforslaget markerer starten på forhandlingerne om budgettet. Som en del af forhandlingerne indgår de af fagudvalgenes forelagte effektiviseringsforslag. Budgetforslaget og resultatet af forhandlingerne om budgettet bliver forelagt Borgerrepræsentationen til godkendelse i forbindelse med andenbehandlingen af budgettet d. 5. oktober og udgør herefter kommunens vedtagne budget, jf. boks.

Tabel. Fra budgetforslag 2024 til vedtaget budget 2024

Vedtaget budget 2024

Budgetforslag 2024

- + Beslutninger i Borgerrepræsentationen og Økonomiudvalget (tekniske ændringsforslag, 3 anlægsoversigt, kirkeligningen, indstilling om statsgaranti og selvbudgettering) mellem budgetforslag 2024 og vedtaget budget 2024
- + Resultat af forhandlinger om budget 2024 (afstemningsprogrammet)
- + Eventuelle ændringer for at understøtte kommunens samlede overholdelse af økonomiaftalen for 2024

= Vedtaget budget 2024

3.9 Den fælleskommunale budgetkoordinering

Aftalen om kommunernes økonomi mellem KL og regeringen (økonomiaftalen) er grundlaget for Københavns Kommunes budgetlægning. De indeholdte udgifter til service og bruttoanlæg samt skattesatser i det vedtagne budget indgår i KL's koordinering af kommunernes samlede aftaleoverholdelse. Det sker i regi af den såkaldte fælleskommunale budgetkoordinering, som KL

koordinerer fra august til endelig vedtagelse af kommunernes budgetter senest den 15. oktober 2023. Koordineringen af kommunernes budgetter kan betyde, at Københavns Kommunes budget skal tilpasses efter budgetvedtagelsen 5. oktober. I så fald vil Økonomiforvaltningen i lighed med tidligere år reperiodisere anlægsmidler og foretage justeringer af teknisk karakter mellem styringsområder, såfremt kommunernes samlede budgetter overskrider rammerne i økonomiaftalen.

Det bemærkes generelt for budgetindstillingerne (indkaldelsescirkulæret, demografindstillingen, juniindstillingen og augustindstillingen), at de endelige økonomiske dispositioner om budgettet besluttet med Borgerrepræsentationens endelige vedtagelse af budgettet d. 5. oktober.

3.10 Tidsplan for behandling af budget 2024

Nedenfor fremgår den samlede tidsplan for den politiske behandling af budget 2024. Den samlede tidsplan, herunder en række administrative frister mv. for forvaltningerne, er vedlagt som bilag 10.

Tabel. Tidsplan for politisk behandling af budget 2024 og budgetseminarer

Politisk behandling af budgetindstillinger og budgetseminarer		Dato
Indkaldelses-cirkulære	Budgetseminar for Økonomiudvalget	24.-25. januar
	Økonomiudvalget behandler 'indkaldelsescirkulæret for budget 2024' herunder processen for effektiviseringsstrategi 2024	25. januar
	Budgetseminar for Borgerrepræsentationen	22. februar
Demografi	Økonomiudvalget behandler indstilling om 'demografiregulering af budget 2023 og budgetårene 2024-2027'	25. april
Juniindstilling	Økonomiudvalget behandler 'redegørelse for udvalgenes budgetbidrag til budgetforslag 2024'	6. juni
Augustindstilling	Budgetseminar for Økonomiudvalget	22.-23. august
	Økonomiudvalget 1. behandler budgetforslag 2024 (augustindstillingen)	23. august
	Budgetseminar for Borgerrepræsentationen	24. august
	Borgerrepræsentationen 1. behandler budgetforslag 2024	31. august
Vedttaget budget	Frist for indgåelse af budgetaftale og frist for eventuelle partier uden for aftalen til at indsende ændringsforslag til budgetforslag 2024 senest kl. 12.00	18. september
	Afstemningsprogram med indarbejdede ændringsforslag til budgetforslag 2024 udsendes til Borgerrepræsentationen	22. september
	Økonomiudvalget behandler indstillingerne 'teknisk ændringsforslag til budgetforslag 2024', 'kirkeligning 2024' og 'valg mellem statsgaranti og selvbudgettering 2024'	26. september
	Frist for partiernes indsendelse af underændringsforslag til ændringsforslagene til budgetforslag 2024 senest kl. 12.00	27. september
	Afstemningsprogram med indarbejdede underændringsforslag udsendes til Borgerrepræsentationen	29. september
	Borgerrepræsentationen behandler indstillingerne 'teknisk ændringsforslag til budgetforslag 2024', 'kirkeligning 2024' og 'valg mellem statsgaranti og selvbudgettering 2024'	5. oktober

4. Need to kategorier og afsættelse af nye driftsbevillinger mv.

I dette afsnit gennemgås definitionerne af kategorierne for budgetnotater, afsættelse af nye driftsbevillinger og budgetnotatskabelonen.

4.1 Kategorier

Med indkaldelsescirkulæret for budget 2024 beskrives definitionerne af kategorierne for budgetnotater, som anvendes til forhandlingerne om budget 2024. De kategoriserede notater samt sager henvist til de politiske forhandlinger om budget 2024 sendes til Økonomiforvaltningen senest torsdag den 10. august 2023 kl. 12.00. Arbejdet koordineres i kredsen af administrerende direktører mhp. at fokusere udarbejdelsen af budgetnotater.

Det indstilles, at forvaltningerne anmodes om at udarbejde budgetnotater inden for følgende kategorier:

- Need to risiko
- Need to kapacitet
- Need to renovering
- Rettidig omhu
- Bevillingsudløb der vurderes relevant at videreføre (ny kategori)
- 1-3 enkeltstående budgetnotater på specifikke udfordringer inden for fagforvaltningens område
- Sager henvist til de politiske forhandlinger om budget 2024 eller senere, jf. bilag 9

Som noget nyt er bevillingsudløb en selvstændig kategori. Udvalgene tager aktivt stilling til udløb, herunder om de er relevante at videreføre. Det bemærkes, at for bevillingsudløb skal der kun udarbejdes budgetnotater, såfremt det politisk vurderes relevant at videreføre. Udvalgene skal tage aktiv stilling til om større bevillingsudløb kan indgå som specifik udfordring. De nuværende retningslinjer vil være gældende for definitionen af bevillingsudløb, jf. afsnit 2.12 og 4.2. Et bevillingsudløb, som ikke vurderes relevant at videreføre af udvalget, vil fortsat være muligt at bestille budgetnotat på til forhandlingerne om budget 2024.

Endvidere skal fagudvalgene forelægges need to, rettidig omhu, specifikke udfordringer og udløb forud for forhandlingerne om budget 2024.

Der kan ligeledes udarbejdes tværgående budgetnotater, såfremt det ønskes administrativt eller politisk. Budgetnotaterne udarbejdes efter følgende retningslinjer for kategorisering:

Need to risiko

Need to risiko er uforudsete sager, der medfører større merudgifter i budgetåret og frem, og som er forårsaget af lovgivning, udefrakommende begivenheder (arbejdstilsyn, konkurser, kontraktafklaringer mv.) og lignende. For udfordringer i indeværende år henvises til bl.a. proceduren for kommunens risikoliste.

Forvaltningerne har ansvar for at undersøge, hvorvidt risikosagen kan skaleres, og det skal klart fremgå, at det er minimumssceneriet, der betegnes som need to. Det betyder bl.a. ved ny lovgivning, at need to risikosager kun omfatter udgifter til omkostningseffektivt at levere det

serviceniveau, der forudsættes som minimum i lovgivningen. Et højere serviceniveau end fastsat i lovgivningen vil således være op til særskilt politisk prioritering.

Forvaltningerne er forpligtede til at undersøge, hvorvidt udgifterne kan dækkes af kompenserende besparelser og interne omprioriteringer. Herudover skal der tages stilling til, om need to udfordringen er afgrænset i tid eller varig.

Need to kapacitet

Need to kapacitet er sager vedrørende etablering af den nødvendige kapacitet til tiden for f.eks. daginstitutioner, skolespor, plejeboliger mv. samt afsættelse af midler til strategiske grundkøb. Forvaltningerne er forpligtede til at undersøge, om de selv kan dække behovet inden for forvaltningens eksisterende bygningsmasse.

Need to renovering

Værdien af kommunens bygninger og veje mv. skal fastholdes. Der er afsat puljemidler i budgetforslag 2023 til at undgå yderligere nedslidning på henholdsvis veje, broer mv., samt afsat midler til genopretning af kommunens bygninger frem til 2027. Er der bygninger eller infrastruktur, som vil blive fordyret, såfremt finansieringen udskydes og ikke kan finansieres inden for de afsatte puljer eller inden for Københavns Ejendomme & Indkøbs og Teknik- og Miljøudvalgets vedligeholdelses- og genopretningsbudgetter, kan disse indgå som need to renovering.

Rettidig omhu

Rettidig omhu kan omfatte områder, hvor:

- udgifter stiger såfremt finansieringen udskydes,
- der er mulighed for at opnå væsentlig ekstern medfinansiering, såfremt kommunen afsætter finansiering,
- der kan opnås en bedre udnyttelse af kommunens grunde i forbindelse med anlægsbyggerier.

Bevillingsudløb

Bevillingsudløb er midlertidige driftsbevillinger, der er afsat i forbindelse med tidligere politiske aftaler (budgetaftale eller aftale om overførselssag), som udløber i 2024. Hvert udvalg skal aktivt tage stilling til udløb, herunder hvorvidt udløbene evt. skal genbevilles af fagudvalg, om udløbene skal udgå eller om det skal indgå som specifik udfordring.

1-3 Specifikke udfordringer

Udfordringerne skal være enkeltstående specifikke udfordringer inden for fagforvaltningens område.

4.2 Afsættelse af nye driftsbevillinger i politiske aftaler

Når der ifm. politiske aftaler (overførselssager og budgetforhandlinger) afsættes driftsbevillinger, træffes der beslutning om, hvorvidt driftsbevillingen afsættes varigt eller midlertidigt. Følgende er udgangspunkt for, hvornår driftsbevillinger afsættes hhv. varigt og midlertidigt.

Initiativer, hvor driftsbevillinger som udgangspunkt lægges ind i budgetterne som varige bevillinger:

- Udmøntning af varigt afsatte driftsmidler i finanslov
- Udmøntning af varigt afsatte driftsmidler i økonomiaftaler
- Afledte driftsudgifter til nye kommunale ejendomme/ faciliteter
- Afledte driftsudgifter til vedligeholdelse og drift af nye veje, broer og lignende

Initiativer, hvor driftsbevillinger som udgangspunkt lægges ind i budgetterne som midlertidige bevillinger:

- Driftsudgifter afsat til specifikke events
- Driftsudgifter afsat i puljer
- Driftsudgifter afsat til undersøgelser
- Driftsudgifter afsat til projekter
- Driftsudgifter og tilskud afsat til drift af tilbud, der drives af eksterne aktører samt driftsudgifter
- Tilskud til projekter, der udføres af eksterne aktører

Midlertidige bevillinger vil altid kunne forlænges ved politisk prioritering af bevillingsudløb.

Forvaltningerne skal udarbejde fyldestgørende budgetnotater, således det fremgår klart, hvis et tiltag, der falder ind under kategorien for varig bevilling, fagligt set kun har behov for en midlertidig bevilling eller f.eks. en faldende profil.

En række driftsbevillinger vil ikke falde ind under ovenstående kategoriseringer, herunder bl.a. nye driftsbevillinger der har karakter af serviceløft eller opprioriteringer af et driftsområde. Disse driftsbevillinger vil som udgangspunkt blive afsat midlertidigt, da det bl.a. giver mulighed for at revurdere og evaluere initiativet, når finansieringen udløber. Såfremt nye driftsbevillinger politisk ønskes afsat varigt, vil det bero på det konkrete indhold og politisk stillingtagen til det under budgetforhandlingerne.

4.3 Budgetnotatskabelon

Økonomiforvaltningen udsender i lighed med tidligere år en skabelon til forvaltningernes udarbejdelse af budgetnotater til budgetforhandlingerne for budget 2024. Skabelonen er tilpasset på baggrund af evaluering af budget 2023, så det vil fremgå om budgetnotatet er bestilt administrativt eller politisk, herunder om fagudvalget har bestilt. Derudover præciseres det, at afledt drift skal fremgå.

For at skabe overblik over bestilte budgetnotater, som omhandler det samme emne/ den samme aktivitet, skal fagforvaltningerne vurdere, hvilke budgetnotater der kan indeholde flere scenarier inden for samme emne for at reducere antallet af budgetnotater.

Det bemærkes, at der i lighed med de foregående år også i 2024 og frem er et stort behov for at periodisere udgifterne til eventuelle nye anlægsprojekter realistisk i forhold til de forventede eksekveringsmuligheder og under hensyntagen til udvalgenes forventede anlægsmåltal i 2024 i budgetnotaterne til budget 2024.

4.4 Fælles budgetnotathjemmeside for deling af forvaltningernes budgetnotater til budget 2024

Med budget 2023 blev sitet for budgetnotater til budgetforhandlingerne åbnet før forhandlingerne. Tilsvarende vil sitet til budget 2024 blive åbnet før forhandlingerne, og budgetnotater forelagt udvalg vil blive publiceret på sitet. Herefter vil budgetnotater løbende blive uploadet på sitet. Derudover vil der løbende blive opdateret en central oversigt over bestilte og udarbejdede budgetnotater.